

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nun 41. maddesinin (b) fıkrasına göre 12., 13., 14., 15., 17., 20. ve 30. maddelerine aykırı davrananlar ile sözleşmeyi tek taraflı ve haksız fesheden işletmelere asgari ücretin bir aylık tutarının üçte ikisi kadar para cezası verileceği, cezaların mahallin mülki amirince uygulanacağı, verilen para cezalarına karşı cezanın tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde yetkili Sulh Ceza Mahkemesinde itiraz edilebileceği, itiraz edilmeyen cezaların kesinleşeceği hükmü mevcuttur.

İdare, kamu düzeni ve güvenliğini sağlama, kamu sağlığını koruma, kamu gereksinimlerini karşılama gibi kamuyu ilgilendiren bir faaliyet alanına sahiptir. İdarenin tüm bunları yerine getirebilmesi için bir takım yetkilerle donatılması gerekmektedir. İdare sahip olduğu yetkiye dayanarak bu faaliyetleri yerine getirirken her hangi bir yargı kararına dayanma gereksinimini duymaz. İdarenin sahip olduğu en önemli yetkilerden biri de idari yaptırımlardır. İdari mali yaptırımların bir türü olan idari para cezası, bireyin mal varlığına yönelik idari yaptırımlardır. Bu tür yaptırımlara, idari düzene aykırılık nedeniyle doğrudan doğruya idari mercilerce karar verilmektedir. Sonucu da bir miktar paranın ilgisinden alınmasıdır.

Hukuk devletinin en önemli özelliklerinden biri de idarenin yargısal denetime bağlı olması ilkesi gereğince idarenin hiçbir işlem ve eyleminin yargı denetimi dışında bırakılmamasıdır. Bu gereğin yerine getirilmesi ancak; idarenin adli yargıdan ayrı olarak idari yargı sisteminin denetimine bağlı olduğu idari rejimde mümkün olabilir.

Yine, hukuk devletinin güvence altına alınması için Anayasada hak ve özgürlüklerin düzenlenmiş olması yeterli değildir; hak ve özgürlüklerin uygulamada ifade edebilmesi için öncelikle idarenin idari yargı sisteminde denetlenmesi gerekmektedir.

Benzer idari işlem ve eylemlerin, yapı ve özellikleri farklı yargı sistemlerinde görülmesi, birbiriyle çelişen, değişik sonuçlara götüreceğinden yargıya olan güveni sarsacaktır. Uygulamada birliğin sağlanması için aynı yargı sistemi içinde idari davalılara bakılması gerekmektedir.

Adli yargı sisteminden ayrı bir idari yargı sisteminin kabul edilmesi, hukuk devletinin temel gereklerinden olduğu kadar tarihsel sürecin zorunlu sonucudur. İdari yargı sisteminin var oluşu, idarenin etkin, verimli hukuka bağlı olarak çalışmasını sağlar; tersine bir durum, idari faaliyetlerin aksamasına yol açar.

Adli yargı sisteminden ayrı olarak idari yargı sisteminin kabulü; kamu hizmetlerinin görülmesinden doğan uyumsuzlukların yapılarındaki özellikleri ve bunlara uygulanacak kuralların hukukî ve teknik nitelik taşıması, özel hukuk ile idare hukuku arasındaki bünye, esas ve prensip farkının olması, idari işlemlerin idari hukuk dalında uzmanlaşmış ve kamu hukuku alanında bilgili ve tecrübeli yargıçlarca denetlenmesinin zorunlu sayılmasından kaynaklanmıştır. (Oytan Muammer, "Türkiye'de İdari Yargı Denetiminin Sınırları", Türk İdare Dergisi, S.57,sh.215)

Esas Sayısı:2003/72
Karar Sayısı:2004/24

Türkiye'de adli yargıdan ayrı oluşturulmuş bağımsız bir idari yargı sistemi geçerlidir; uyuşmazlık adli mahkemelerden ayrı uzmanlık mahkemelerinde ve özel hukuk uyuşmazlıklarında farklı yöntemlerle ve kurallarla çözümlenir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olduğu; 37. maddesinde hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamayacağı, bir kimseyi kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamayacağı; 125. maddesinde, idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık bulunduğu, 140. maddesinin birinci fıkrasında "Hakimler ve savcılar Adli ve idari yargı hakim ve savcıları olarak görev yaparlar", 142. maddesinde "Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir", 155. maddesinin birinci fıkrasında da "Danıştay, idari mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idari yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Kanunla gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar." biçiminde hükümler yer almıştır.

Anayasanın yukarıda anılan düzenlemeleri dikkate alındığında adli ve idari yargı ayırımına gittiği anlaşılmaktadır.

Kanunkoyucunun 1982 Anayasası'nın yukarıda sayılan maddeleri göz önüne alındığında görevli yargı yerini belirlemek yetkisinin sınırının saptanması gerekmektedir.

Anayasa Mahkemesi'nin 1961 Anayasası döneminde Danıştay'ı düzenleyen 140. maddesinde; "Danıştay'ın idari uyuşmazlıkları ve davaları görmek ve çözümlenmekle görevli olduğu" hükmüne bakarak idari olarak nitelendirilen davaların adli yargı sistemi içerisinde bakılamayacağı (25.5.1976, E.1976/1, K.1976/28) sonucuna vardığı, oysaki 1982 Anayasasının Danıştay'ı düzenlerken sadece "davaları görmek" ibaresine yer vermesini, dolayısıyla idari nitelendirilmesini kullanmamasını, kanunkoyucunun görevli yargı yerini belirlemedeki takdir yetkisinin mutlak olduğu (Alpar Erol: Hak. Kd. Alb. As. Yük. İd. Mah. Üyesi Yönetim Hukuku ve Özelikleri) sonucunun çıkarılması, Anayasanın açıkça adli, idari ve askeri yargı ayırımı yapması karşısında mümkün görülmemektedir. Bundan başka, Anayasanın, Kanuni Yargıç Güvencesi başlığını taşıyan 37. maddesindeki düzenlemeyle kanunkoyucuyu belli yargı yerini belirlemede serbest bıraktığı (Yayla, Yıldızhan: İdare Hukuku. s 2) aynı nedenlerle söylenemez. Nitekim Yüksek Mahkeme 09.12.1994, E.1994/43, K.1994/42-2 sayılı kararında; yasama organının Anayasal bir gerek olarak idare hukuku alanına giren bir idari eylem ya da işleme karşı adli yargı yolunu seçme hakkına sahip olmadığını, tersine bir durumun Anayasanın Kanuni Yargıç Güvencesi başlığı altındaki 37. maddesinin birinci fıkrasındaki hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz biçimindeki buyurucu kurala aykırılık oluşturacağını hükme bağlamıştır. Nihayet, Yüksek Mahkeme, 8.10.2002, E.2001/225, K.2002/88 sayılı kararında; Anayasanın değişik maddelerinde kurumsallaşan ve 125. maddesinde belirtilen idari-adli yargı ayırımına ilişkin düzenlemeler nedeniyle idari yargının görevlendirilmesi konusunda kanunkoyucunun geniş takdir hakkının bulunmadığını belirtmiştir.

Açıklanan nedenlerle 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 41. maddesinin 3. fıkrasının (b) bendinde yer alan "Verilen para cezalarına karşı cezanın tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde yetkili Sulh Ceza Mahkemesinde itiraz edebilirler" yolundaki tümcesinin Anayasanın 2., 37., 125. ve 155. maddelerine aykırı olduğu sonucuna Mahkememizce varıldığından Türkiye

Esas Sayısı:2003/72
Karar Sayısı:2004/24

Cumhuriyeti Anayasasının 152. maddesi uyarınca bu konuda bir karar vermek üzere konunun Anayasa Mahkemesi'ne götürülmesine, Anayasa Mahkemesi'nin bu konuda vereceği karara kadar davanın geri bırakılmasına 17.07.2003 tarihinde karar verildi.""